

duin

- ★ **Recreatie en plantengroei**
- ★ **Duinen bij Den Helder**
- ★ **de Breesaap**

ten van de Donkere Duinen dient gehandhaafd te blijven. Het gaat hier om het laatste binnenduinrand-weidegebied in deze streek met kenmerkende planten- en diersoorten.

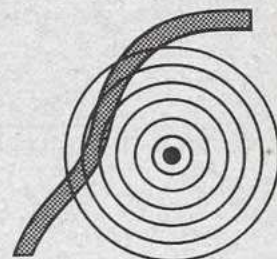
LITERATUUR

- BAKKER, T.W.M., J.A. KLIJN, F.J. VAN ZADELHOFF, 1979. Duinen en Duinvalleien. Pudoc, Wageningen.
 -----, 1979. Basisrapport T.N.O.-Duinvalleien. Deelrapport Den Helder Petten.
 BEKIUS, R. et al., 1976, 1977.

- Atlas van de natuurgebieden van Den Helder.
 GEMEENTE DEN HELDER, 1982. Ontwerp-struatuurschets Den Helder.
 GOES, H.v.d. & Y. van Manen, 1982. Duinrellen in Noord-Kennemerland. Duin 5 (3): 12-16.
 KLOMP, W. 1981. Duinbeheer in de praktijk. Duin 4 (4): 12-15.
 PROVINCIALE WATERSTAAT NOORD-HOLLAND. Gegevens uit het bestand van de provinciale milieuinventarisatie. (N.B. Voor zover gebruik is gemaakt van gegevens uit het bestand

- van de Provinciale milieuinventarisatie komen de in dit artikel gepresenteerde interpretaties en conclusies voor rekening van de auteurs).
 RIJKSINSTITUUT VOOR NATUURBEHEER, 1979. Levensgemeenschappen, Natuurbeheer in Nederland. Pudoc, Wageningen.
 SCHENDELAAR, J.K., 1981. De flora van de Grafelijkheidsduinen bij Huisduinen. Den Helder.
 SCHOORL, H., 1973. Zeshonderd jaar water en land. Wolters-Noordhoff, Groningen.

regio's

TEXEL: WEL AFSLAG, GEEN ONDERZOEK

In november is de situatie rond de Texelse duinkust aanzienlijk verslechterd. Door een aanhoudende harde zuidwesten-wind zijn op veel plaatsen weer enkele meters duingebied afgeslagen, met name in het zuiden bij De Geul en ten noorden van de Sluftermond. De afslag zou nog veel groter zijn geweest, wanneer de wind naar het noordwesten was gedraaid. Als er deze winter nog een noordwesters storm losbreekt, zullen de gevolgen niet te overzien zijn, temeer daar er bij gemiddeld hoog water op de meeste plaatsen al bijna geen strand meer over is.

In verband met deze noodsituatie hebben Burgemeester en Wethouders van Texel op 11 november jl. een brandbrief geschreven aan Rijkswaterstaat in Haarlem. Daarin vragen zij om op korte termijn die maatregelen te nemen die een verdere teruggang van de kustlijn voorkomen.

Tot nog toe heeft RWS zich op het standpunt gesteld dat er geen zandsuppleties meer uitgevoerd zullen worden voordat het zgn. KUSTEX-onderzoek van de SIBAS is uitgevoerd (zie Duin 1982 nr. 3). Dit onderzoek zou oorspronkelijk in het voorjaar van 1982 begonnen zijn, maar werd door de bezuinigingen uitgesteld tot 1 januari 1983. Door een nieuwe bezuinigingsronde in november jl. zijn echter allerlei onderzoekprojecten voor onbepaalde tijd uitgesteld

waaronder KUSTEX.

Het Texelse duin lijkt in een vicieuze cirkel terechtgekomen te zijn: geen maatregelen, want eerst is onderzoek nodig; geen onderzoek, want al-

le geld is nodig voor lopende werkzaamheden (elders).

ALBERT SALMAN

JACHT IN SCHOORL BLIJFT ONDUIDELIJK

SCHOORL - Op 28 september werd door de plaatselijke groep "Wonen onder de bomen" in Schoorl een avond georganiseerd over de jacht in het Schoorlse duingebied. De aanleiding hiervoor was het aflopen van het jachthuurkontraat in het komende voorjaar. Tegen het opnieuw verhuren van de jacht bestaat al geruime tijd nog al wat weerstand, zowel onder de bevolking als bij de gemeenteraad (zie Duin 1982 nr. 3). Ook bij het Staatsbosbeheer, als beheerder van het terrein, is men kennelijk niet onverdeeld gelukkig met de huidige situatie. Onduidelijk was echter, in hoeverre het Staatsbosbeheer zelf een stem heeft bij het wel of niet verhuren van de jacht in een bepaald gebied. De Directie Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw verzorgt namelijk de verhuring voor haar en de indruk bestond dat deze twee instanties de verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke inhoud van het kontraat op elkaar probeerden af te wentelen.

Om in deze situatie meer duidelijkheid te brengen, was voor deze avond de heer G.F. Spreen,

adjunct-directeur van de Directie Faunabeheer, uitgenodigd, terwijl in de zaal tevens een aantal mensen van het Staatsbosbeheer aanwezig was. Voor de pauze hield de heer Spreen een betoog, waarin hij nauwelijks inging op de Schoorlse situatie, maar waarin ontstaan en werking van de Jachtwet en de internationale afspraken van Nederland op jachtgebied uitvoerig aan bod kwamen. Toch werd wel duidelijk, dat de Jachtwet in de eerste plaats in het leven is geroepen om de belangen van de landbouw en de jacht te dienen en dat pas in de tweede plaats aan de belangen van de natuurbescherming wordt gedacht.

Tijdens de discussie na de pauze werd het interessanter. Opgemerkt werd, dat vanuit landbouwbelangen of terreinbeheer geen noodzaak tot jacht bestaat. Integendeel, de zuivere rekreatieve jacht, zoals die in Schoorl wordt bedreven, is strijdig met de functies van het gebied. Veel recreanten ergeren zich aan de verstoring door een klein aantal jagers. De natuurbehoudsfunk-

tie wordt verstoord door o.a. het schieten van grote aantallen Houtsnippen en het bestrijden van kleine roofdieren, terwijl tevens is vastgesteld dat er Zwarte Spechten zijn geschoten. Het werd de heer Spreen nogal kwalijk genomen, dat in een dergelijk geval de overheid toch min of meer klakkeloos overgaat tot verhuur van de jacht, onder het mom van "de wet staat het toe, dus het gebeurt". Terecht werd opgemerkt, dat de Directie Faunabeheer haar naam kennelijk ten onrechte draagt. In dit geval is er geen sprake van -en geen noodzaak tot- beheer en zou de term faunabeheer meer op zijn plaats zijn. In het kort komt het er op neer, dat alle daarvoor in aanmerking komende overheids-terreinen de jacht wordt verhuurd, tenzij er vanuit het Ministerie van C.R.M. sterke aandrang wordt uitgeoefend om dit niet te doen. In de praktijk komt dit weinig voor en nu de hele natuurbehoudssectie van C.R.M. bij Landbouw is ingelijfd, valt voor de toekomst het ergste te vrezen. Een grotere ramp had de natuurbescherming in Nederland nauwelijks kunnen overkomen.

Aan het slot van de avond was nog niet duidelijk of, en zo ja, onder welke voorwaarden, de jacht weer voor een periode van zes jaar verhuurd zou worden. De heer Spreen wilde slechts toezeggen, de deze avond geuite overwegingen mee te laten wegen. Welke inbreng de plaatselijke Staatsbosbeheer-mensen daarbij hebben bleef onduidelijk.

HARM NIESEN

VERGUNNING HOCKEYVELD BLOEMENDAAL

Op 2 november jl. hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland een ontgrondingsvergunning verleend aan de Hockeyclub Bloemendaal t.b.v. de aanleg van een kunstgrasveld op de plaats van twee natuurgrasvelden, vlakbij het landgoed Caprera.

De Stichting Duinbehoud (en anderen) heeft bezwaar aangetekend tegen de aanvraag, omdat aanleg van het kunstgrasveld onderdeel is van een ongewenste ontwikkeling van het sportcomplex, met lichtmasten, herrie en grote tribunes in het verschiet. Deze ontwikkeling betekent een wezenlijke aantasting

WASSENAAR MAG NIET BOUWEN IN DUINEN BIJ RIJKSDORP

WASSENAAR - De Kroon heeft de gemeente Wassenaar verboden het ca. 5 ha grote bunkercomplex bij het villadorp Rijksdorp te kopen. De koop is in strijd met het financiële belang van de gemeente, aldus de Kroon. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland had al eerder toestemming geweigerd voor de aankoop.

In het bestemmingsplan Landelijk Gebied van Wassenaar gelden er de bestemmingen 'natuurgebied' en 'defensie'. Omdat het bunkercomplex echter niet langer gebruikt wordt door Defensie, wil de gemeente er 14 dure villa's gaan bouwen. Hiertoe heeft zij het terrein opgenomen in het ontwerp-bestemmingsplan Rijksdorp met de bestemming 'wonen'. Over dit

voornemen, waartegen de Stichting Duinbehoud bezwaar heeft ingediend, heeft ook de Provinciale Planologische Dienst negatief geadviseerd.

Na het vertrek van Defensie heeft Domeinen het terrein niet eerst te koop aangeboden aan de ministeries van CRM en Landbouw (bijv. Staatsbosbeheer), zoals de gewoonte is, maar is zij direct gaan onderhandelen met Wassenaar. Het vermoeden bestaat dat dit is gebeurd om een hogere prijs voor de grond te krijgen. Wassenaar wilde er nl. ruim 2½ miljoen gulden voor betalen. Dit is bijna 54 gulden per vierkante meter, ongeveer 10 maal zoveel als voor natuurgebieden geboden wordt.

ALBERT SALMAN

INFILTRATIE WAALSDORP OP LOSSE SCHROEVEN !

DEN HAAG - De Provincie Zuid-Holland heeft de Raad van State verzocht om de ontgrondingsvergunning voor de infiltratie-Waalsdorp te vernietigen. Dit heeft Gedeputeerde Staten in een brief d.d. 18 oktober jl. laten weten n.a.v. het Kroonberoep dat de SD in juni 1980 had ingesteld tegen de door de provincie verleende vergunning. Het jongste verzoek van de GS betekent een belangrijke doorbraak in het juridische gevecht rond de aanleg van nieuwe infiltratieplassen in de Waalsdorpervlakte door de Haagse Duinwaterleiding.

Ten tijde van de vergunningverlening, in april 1980, was het Integraal Onderzoek Drinkwatervoorziening Zuid-Holland (IODZH, zie o.m. Duin 1981 nr. 4) nog maar pas gestart en was de provincie nog niet overtuigd van de realiseerbaarheid van alternatieven voor de uitbreidingsplannen in de Waalsdorpervlakte. Inmiddels is dankzij het IODZH komen vast te staan, dat de overcapaciteit van de Drinkwaterleiding Rotterdam snel en goedkoop benut kan worden en dat voor de iets langere termijn beter gebruik kan worden gemaakt van diepte-infiltratie (zie Duin 1980 nr. 2).

De Stichting Duinbehoud dringt al sinds 1978 aan op benutting van de Rotterdamse overcapaciteit en heeft bij haar beroepsschrift tegen de ontgrondingsvergunning voor de Waalsdorpervlakte gesteld, dat de resultaten van het IODZH hadden moeten worden afgewacht. Dit laatste erkennen GS thans.

De Waalsdorpervlakte kan gevrijwaard blijven van een onherstelbare aantasting, indien de Raad van State het advies van de provincie opvolgt. Er is geen enkele reden, waarom dit niet zou gebeuren.

ALBERT SALMAN

"FIETSPAD WAALSDORP HEROVERWEGEN"

LEIDEN - De Stichting Duinbehoud heeft er in een brief aan Provinciale Staten op aangedrongen om het geplande fietspad over de Waalsdorperpervlakte in heroverweging te nemen. Het gaat hier om fietspad no. 10 uit het Provinciaal Fietspadenplan. De Stichting acht dit fietspad ongewenst en overbodig.

In haar brief van 10 dec. jl. schrijft de Stichting, dat het gebruik van de fiets te verkiezen is boven dat van de auto, zeker waar het gaat om de recreatie. Maar het fietsen mag niet ten koste gaan van de natuur en de bestaande rustige wandelrecreatie.

Vanuit natuurbeschermingsoogpunt noemt de Stichting de volgende argumenten tegen het geplande fietspad:

- honderden vierkante meters zullen vergraven en ontgrond worden,

- de bestaande zonering zal doorbroken worden en de totale recreatiedruk op de Waalsdorperpervlakte zal sterk toenemen,
- ook in Meijndel zal de recreatiedruk toenemen,
- aanleg van een fietspad legt beperkingen op aan verstuivingen. Doordat een brede zone vastgelegd moet worden, wordt een groot gebied op onnatuurlijke wijze beheerd.

Ook vanuit rekreatief oog-

punt acht de Stichting fietspad 10 ongewenst. Zij vreest een afname van belevingswaarde en rust van de Waalsdorperpervlakte voor wandelaars, een vervlaking van de recreatiemogelijkheden in de vallei Meijndel en een overspoeling van het nu nog rustige zuidelijk gedeelte daarvan. Nadrukkelijk wijst zij op de mogelijkheid om een alternatieve route te realiseren langs de binnenduintrand. Hiervoor zij korthedshalve verwezen naar de nota "Fietsen in de duinen".

ALBERT SALMAN

EVALUATIE STREEKPLAN Z.-HOLLAND-WEST

In het kader van de evaluatie van het in 1978 vastgestelde Sreekplan Zuid-Holland-West heeft ook de Stichting Duinbehoud een reactie geleverd op de diverse inspraaknota's.

De Stichting heeft haar in een eerder stadium ingenomen standpunten herhaald, nl. dat

- uitbreidingen van de waterwinning MER-plichting zouden moeten zijn,
- het natuurbehoud in de duinen een hogere prioriteit dient te hebben dan de waterwinning,
- de duinen niet langer als filter dienst zouden moeten doen, maar meer als voorraadbekken voor water.

Voorts heeft de Stichting in haar brief gesteld, dat diepteinfiltratie in de duinen aanvaardbaar zou kunnen zijn (hoewel liever daarbuiten), dat het noodzakelijk is om de nodige planologische reserveringen vast te leggen n.a.v. het IODZH (vooral t.b.v. waterwinprojecten buiten de duinen) en dat er met meer voortvarendheid gewerkt dient te worden aan de totstandkoming van het Nationaal Park De Zilk/Noordwijk.

ALBERT SALMAN

MAASWATER IN GEVAAR

De waterleidingbedrijven in Nederland en België, verenigd in de Rijncommissie Waterleidingbedrijven (RIWA) en de Brusselse Intercommunale Watermaatschappij (BIWM), hebben dit jaar weer enkele malen hun grote bezorgdheid geuit over de slechte kwaliteit van het Maaswater voor de drinkwaterbereiding. Dit Maaswater wordt stroomafwaarts gebruikt voor de drinkwatervoorziening van 5 miljoen inwoners van België en Nederland: Brussel, Antwerpen, Rotterdam, Dordrecht, een deel van Noord-Brabant en Den Haag, waar het in de duinen geïnfiltreerd wordt.

In het jaarverslag over 1981 van de RIWA wordt verontrust melding gemaakt van giftig cyanide in de Maas ter hoogte van Luik en zeer hoge concentraties van polycyclische aromatische koolwaterstoffen aldaar. Van deze laatste groep stoffen (waaronder enkele kankerverwekkende) werd een jaargemiddelde geregistreerd van 680 nanogram per liter, terwijl volgens EEG-normen slechts 200 nanogram per liter is toegestaan.

Een ander punt van grote bezorgdheid voor de waterleidingbedrijven is de bouw van kerncentrales langs de Maas in België en Frankrijk. In het stroomgebied van de Maas bevinden zich momenteel twee kerncentrales: één te Chooz in Frankrijk en één te Tihange in België (samen 1200 MW(e)). Volgens de huidige plannen moeten er tegen het eind van deze eeuw acht kerncentrales (samen 8500 MW(e)) langs de Maas opgesteld staan.

In een gezamenlijk memorandum "Om het behoud van een schone Maas" maken de waterleidingbedrijven een 9-tal uit-

gangspunten en eisen bekend ten aanzien van kerncentrales. Zij pleiten voor het hanteren van het zgn. "stand-still" beginsel ten aanzien van de kerncentrales en wijzen op de EEG-richtlijnen voor de kwaliteit van oppervlaktewater ten behoeve van de drinkwaterbereiding. Ook maken zij zich ernstig bezorgd over de lozing van radioactieve stoffen, koelwater en een aantal chemicaliën.

Naast de gevaren voor de volksgezondheid kan de vestiging van kerncentrales langs de Maas ook gevolgen hebben voor de duinen. In de eerste plaats bestaat er het gevaar voor een toenemende vervuiling van de duinen door radioactieve stoffen, koelwater (met als gevolg meer algenbloei), sulfata (als gevolg van het gebruik van zwavelzuur ter bestrijding van kalkafzetting), chloor en organische chloorverbindingen (als gevolg van toepassing van zgn. "stootchloring" in het koelcircuit). In de tweede plaats leidt de vestiging van kerncentrales langs de Maas tot een toenemende vraag naar een veilige berging voor drinkwater. Immers, de kans dat er ernstig vervuild water de Maas komt afzakken wordt vergroot en radioactief besmet water is niet zo makkelijk te zuiveren. Deze extra bergingscapaciteit kan gevonden worden in de overcapaciteit van de Biesbosch, wat echter een uitbreiding van de waterwinning in de Westlandse duinen noodzakelijk maakt. Ook kan deze extra bergingscapaciteit gevonden worden in de Haagse duinen, maar hiervoor zijn weer extra waterwinputten en drains met vergraving van de duinen voor nodig.

MARC JANSSEN